

VIDENSKAB OG PRAKSIS | AKADEMISKE AFHANDLINGER

tromboembolisk apopleksi hos patienter, der er udskrevet med diagnosen akut myokardieinfarkt?

- c. Warfarin er mere effektiv end Magnyl til at forebygge død hos patienter, der er udskrevet med akut myokardieinfarkt?

6. En 75-årig kvinde med hypertension gennem mange år får i forbindelse med forundersøgelse til en hofte-

operation helt tilfældigt konstateret atrieflimren. Hun har ingen kontraindikationer for AK-behandling.

- a. Er det dårligt lægearbejde ikke at tilbyde denne patient DC-konverteringsforsøg?

Test din viden redigeres af
Ib Lorenzen og Niels Ebbe Hansen.
Se svar på side 1915.

> AKADEMISKE AFHANDLINGER

Læge Jane Sandby-Møller:

Skin and eye lens as biological UVR dosimeters

Ph.d.-afhandlingen, der består af en oversigt samt fem artikler, udgår fra Dermatologisk Afdeling, H:S Bispebjerg Hospital.

En metode til måling af individuel livstidseksponering for ultraviolet stråling (UVR) er en forudsætning for at vurdere den individuelle risiko for hudkræft. Formålet var at undersøge, om huden og øjets linse kan anvendes som biologiske UVR-dosimetre.

Det blev undersøgt, om hudkekogenicitet målt med ultralyd, hudkollagenautofluorescens og øjenlinse blå autofluorescens målt med spektroskopi, kan anvendes som biomarkører for individuel UVR-eksponering.

I alt 153 raske forsøgspersoner og 63 patienter med tidlige basalt cellekarcinom (BCC) eller malignt melanom (MM) deltog i forsøget. Relationen mellem biomarkørerne og UVR-eksponering blev undersøgt på følgende vis: 1) En effekt af alder kan delvis dække en effekt af UVR, 2) Forskelle mellem kropsregioner med forskellig UVR-eksponering, 3) Forskelle på grupper med høj og lav UVR-eksponering som følge af erhverv/fritidsinteresser, 4) Relation til direkte mål af individuel UVR-eksponering ud fra spørgeskema, soldagbog og individuelt båret solmåler og 5) Forskelle på en gruppe af raske forsøgspersoner og grupper af hudkræftpatienter, hvor sidstnævnte forventes at have været eksponeret for mere UVR.

Kun hudkollagenautofluorescens synes at være en lovende biomarkør for livstids-UVR-eksponering. Hudkollagenautofluorescensen nedsættes ved øget kumulativ UVR-eksponering. For hudkræftisikovurdering kan denne biomarkør således anvendes som en faktor til evaluering af individuel UVR-eksponering.

Fremtidige studier bør søge efter andre potentielle biomarkører for UVR samt nærmere undersøge anvendelsen af hudautofluorescensspektroskopi til måling af UVR-eksponering med speciel fokus på UVR-dosis-respons, metodens specificitet og sensitivitet.

Forf.s adresse: Dermatologisk Afdeling D92, H:S Bispebjerg Hospital, Bispebjerg Bakke 23, DK-2400 København NV.
E-mail: jsm01@bbh.hosp.dk

Forsvaret finder sted den 18. maj 2004, kl.14.00, Auditoriet i bygning 9, 1. sal, Dermatologisk Afdeling, H:S Bispebjerg Hospital, København.
Bedømmere: Gregor Jemec, Jørgen Serup og Tove Agner.
Vejleder: Hans Cristian Wulf.

Reservelæge Jesper Leth Hougard:

Optical coherence tomography and the human retinal nerve fiber layer

Aspects of methodology, heritability, and glaucoma diagnostics

Ph.d.-afhandlingen er baseret på klinisk forskning udført ved Øjenafdelingen, Amtssygehuset i Herlev. Formålet er at undersøge den laser/computerbaserede billeddiagnostiske teknik: Optisk kohærenstomografi (OCT) metodologisk samt dens potentiale inden for tidlig diagnostik af primært åben-vinklet glaukom (PÅVG).

OCT afbilder nethindens lag i tværsnit tæt på et histologisk niveau. Ved ubehandlet PÅVG udtyndes nethindens nervefiberlag (NFL) irreversibelt medførende et ofte betydeligt synstab. Konventionel diagnostik (bl.a. synsfeltsundersøgelse) er ikke altid tilstrækkelig ved tidlige sygdomsstadier eller progression (behandling udskydes). Måling af NFL-tykkelsen (NFLT) med OCT giver potentielt mulighed for en tidligere objektiv diagnose.

Vi fandt god reproducerbarhed, men større variabilitet ved lokaliserede end globale NFLT-mål. Resultaterne viste en stor normalvariation i NFLT og, at NFLT-måling til klinisk anvendelse bør tage højde for kvaliteten/klarheden af øjets optiske medier, alder og delvist øjets refraktive status. En signifikant forskel i NFLT imellem to kommercielle algoritmer blev påvist. Et tvillingstudie viste, at den normale NFLT målt med OCT altovervejende var arveligt bestemt. Et pilotstudie fandt bedre PÅVG-diagnostiske egenskaber med en ny computeriseret NFLT-analyse, hvor regionale krav for statistisk abnormalitet i kombination skulle være opfyldt i forhold til en analyse af NFLT-enkeltparametre.

Der bør tages højde for metodologiske problemer ved OCT-måling af NFL. Etablering af en normativ database vha. en ny OCT-generation (højere opløsningssevne) og bedre ana-

lysemetoder vil sandsynligvis gøre OCT til et effektivt redskab i behandlingen af PÅVG og forebyggelse af synstab.

Forf.s adresse: Toldbodgade 11, st. tv., DK-1253 København K.
E-mail: jlh@dadlnet.dk
Forsvaret finder sted den 19. maj, kl. 14.00, i Lille Auditorium, Amtssygehuset i Herlev, Herlev.
Bedømmere: Jørgen Villumsen, Susanne Krag og Peter Åsman, Sverige.
Vejledere: Erik Krogh, Michael Larsen og Anders Heijl, Sverige.

Kursusreservelæge Lone Smidstrup Friis:

Sygdomsopfattelse og behandlingserfaring hos intensivt behandlede patienter med akut myeloid leukæmi

Ph.d.-studiet er gennemført på Hæmatologisk afdeling, Odense Universitetshospital, og Institut for Almen Medicin, Syddansk Universitet, i perioden 1.6.2000-31.5.2003.

Formålet med afhandlingen er via kvalitative interviews at belyse AML-patienters sygdomsopfattelse (*illness*), håndtering af sygdom og informationsbehov/-søgning på forskellige tidspunkter i forløbet.

Illness er beskrevet under overskrifterne: årsagsforklaringer, symptomer, »patofysiologi«, indlæggelse, behandling og prognose. Patienternes forklaringsmodeller var relateret til deres individuelle oplevelser og kropslige erfaringer. Der var forskel på de ældres (>70 år) og yngres sygdomsopfattelse. De yngre var i modsætning til de ældre optaget af, hvordan de selv kunne påvirke forløbet, som de på forskellig vis søgte at gøre håndterbart og kontrollerbart.

Patienternes informationsbehov og informationssøgning var tæt relateret til *illness*. De var ikke optaget af generel, medicinsk information om sygdom og behandling, men fokuserede på individuel information om psykosociale aspekter og håndtering af konkrete, praktiske problemer. Patienterne ønskede ikke specifik information om prognosen, idet de frygtede at miste håbet. Ingen patienter søgte medicinsk information uden for afdelingen. De pårørende søgte derimod ofte medicinsk information på egen hånd især via internettet. Analysen er perspektiveret med sociologiske teorier som bl.a. sygerollen i det moderne og senmoderne samfund.

Ved at rette opmærksomheden mod patienternes sygdomsopfattelse opnås en større forståelse af, hvordan den enkelte patient skaber mening med sygdom og opfatter sammenhænge, hvilket er en forudsætning for at skabe en meningsfuld læge-patient-kommunikationen – og derigennem styrke patienttilfredsheden.

Forf.s adresse: Poul Møllersvej 7, DK-5230 Odense M.
E-mail: lfriis@health.sdu.dk
Forsvaret fandt sted den 5. maj 2004.
Bedømmere: Henri Goldstein, dr.phil. Bo Jacobsen og Thorkil Sørensen.
Vejleder: mag.scient. Beth Elverdam.

Læge Claus Otto Lund:

Vascular effects of substances with estrogen-like action in a rabbit model

Ph.d.-afhandlingen er udført på gyn./obst. afdeling, H:S Hvidovre Hospital, og bygger på fem artikler.

Formålet var at undersøge virkningen af kronisk behandling med østrogen eller soyaberiget diættilskud (Soylife) på karfunktion, og at udvikle en metode til at kvantitere specifikke vaskulære mRNA-transkripter. Den akutte effekt på kar-tonus af tibolon (Livial) og dets metabolitter blev undersøgt.

Langtidsstudiet blev udført på ovariektomerede homozygote WHHL-kaniner, behandlet med 17 β -østradiol, Soylife, eller placebo. P-kolesterol var højere i Soylife-gruppen, mens LDL og p-endothelin-1 var uafhængige af behandling. Endothelinreceptor A og B mRNA, bestemt vha. *realtime* PCR i fire koronare og cerebrale arterier, var uafhængig af behandling, mens den relative endothelinreceptor-ekspression afveg i proksimale koronararterier. Aterosklerose ses i netop de proksimale koronararterier, tydende på en sammenhæng mellem aterosklerose og endothelinreceptor-ekspression. Behandlingen havde ingen effekt på endothelafhængig og -uafhængig relaksation samt på ekspresionen af eNOS mRNA i cerebrale arterier. Hyperkolesterolemia kan dog i sig selv influere på disse parametre og derved maskere en behandlingseffekt. Fundene kan være unikke for WHHL-kaniner, hvor den kolesterolsænkende effekt af østrogen ikke ses.

I myografforsøg på arterier fra ubehandlede hunkaniner, inducerede tibolon og dets metabolitter akut nongenomisk relaksation, sammenlignelig med 17 β -østradiol. Resultatet afspejler måske en farmakologisk snarere end en fysiologisk virkning af tibolon, idet relaksation ses ved ufysiologisk høje koncentrationer.

Forf.s adresse: Hegnsvej 155, DK-2850 Nærum.
E-mail: col@dadlnet.dk
Forsvaret fandt sted den 7. maj 2004.
Bedømmere: Carsten Lenstrup, Axel Forman og Mogens Fenger.
Vejledere: Bent Ottesen, cand.scient. Jesper Eugen-Olsen og Lisbeth Nilas.